مقاله پژوهشی اصیل

ارائه مدل جامع عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش با رویکرد فراترکیب

علی خالق خواه [۱*]، داود طوسی [۲]، سلیم کاظمی [۲]، مرتضی جاوید پور [۲]

[۱] گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

[۲] گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

مشخصات مقاله

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

پذیرش: ۱٤۰۰/۰۳/۰۱

چاپ: ۱٤۰۰/۰۳/۲٤

نویسنده مسوول:

علی خالق خواه ، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

ایمیل: alikhaleg@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش از مهم‌ترین عوامل توسعه جامعه است و به دلیل لزوم انجام پژوهش در جوامع علمی و فشارهای روحی ناشی از آن پژوهشگران دچار اضطراب پژوهش می‌شوند. لذا مطالعه حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش انجام شد.

روش بررسی: روش پژوهش حاضر کیفی و از نوع فراترکیب بوده است. جامعه پژوهش شامل کلیه منابع مرتبط با اضطراب پژوهش طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۰ به تعداد ٤٦۳ منبع بود که ابتدا تعداد ۲۱٤ منبع بر اساس چکیده انتخاب شد. سپس ۸۲ منبع بر اساس محتوا گزینش شد که درنهایت ۲٤ منبع به‌عنوان منابع مرتبط، به روش تحلیل تم موردبررسی قرار گرفت. برای انتخاب مقالات از کلیدواژه¬های اضطراب، اضطراب پژوهش و از کلید واژگان انگلیسی Anxiety، Research barriers در پایگاه های اطلاعاتی کتابخانه‌ها، پژوهشکده‌ها و سایت¬هایی همچون جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات تخصصی نور، مگیران، مقالات علمی همایش¬های کشور، پایگاه نشریات کشور، ایران داک، سیویلیکا، علم نت و پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی معتبر خارجی شامل Science Direct، Google Scholar،Scopus،Springer، IEEE مورد جستجو قرار گرفت.. منابع انتخاب شده با استفاده از نرم‌افزار maxqda 2020 مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: : با توجه به یافته‌ها درمجموع ۱۰۳ کد، ۱۳ مفهوم در ۲ مؤلفه کلی استخراج شدند. نتایج نشان داد دو مؤلفه کلی عوامل درونی و عوامل بیرونی بر اضطراب پژوهش تأثیر دارند. عوامل درونی اضطراب پژوهش در این تحقیق شامل مهارت‌های روش‌شناسی، مهارت پژوهشی، سواد اطلاعاتی، عوامل عاطفی، احساسی و مدیریت و عوامل بیرونی شامل مواردی نظیر: قوانین و سیاست‌های حوزه پژوهش، عوامل مربوط به مراکز تحقیقاتی، نگرش و فرهنگ سازمانی، پشتیبانی سازمانی، تصمیمات و برنامه‌ریزی سازمانی، جامعه پژوهشی و ویژگی‌های راهنمای پژوهش و ویژگی های جمعیت شناسی پژوهش بود.

نتیجه‌گیری: پژوهشگران به‌منظور کنترل اضطراب پژوهشی خود می‌توانند با شناسایی این عوامل، برنامه‌ها و راهکارهای مناسب را جهت کاهش اضطراب مدنظر قرار دهند. نتایج فوق می‌تواند به‌منظور شناسایی عوامل اضطراب پژوهش و کاهش اضطراب به پژوهشگران کمک کند.

واژگان کلیدی: اضطراب، پژوهش، اضطراب پژوهش، فراترکیب

مقدمه

در جهان رقابتی امروز، بی‌شک یکی از ابزارهای مهم برای ایجاد تحول و بقای سازمانی و رسیدن به اهداف و رسالت‌های موردنظر، آموزش و پژوهش است (۱). اهمیت پژوهش در رشد و توسعه جوامع بر کسی پوشیده نیست. تحقیق و پژوهش، بالندگی یک جامعه را ممکن می‌سازد. چنان‌که جوامع پیشرفته موقعیت خود را بیش از هر چیز دیگر مرهون گسترش و تعمیق تحقیقات می‌دانند (۲). پژوهش در هر کشوری باعث توسعه، ترقی و پیشرفت می‌شود و خودکفایی و استقلال جامعه را در پی دارد و پژوهش از مهم‌ترین ضرورت‌های توسعه همه‌جانبه و مهم‌ترین مزیت رقابتی و شرط بقا در جهان پرشتاب کنونی است (۳). جامعه امروزی به افرادی نیاز دارد که دارای تفکر مستقل و خلاق هستند، می‌توانند مسائل را ببینند و آن‌ها را خلاقانه حل کنند که جز با آموزش مهارت‌های پژوهشگری به دست نمی‌آید. به همین دلیل یکی از مهم‌ترین سیاست‌های کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه سرمایه‌گذاری بر روی زیرساخت‌های پژوهشی است تا پژوهش‌گران بتوانند با فراغ بال و در کمال آرامش و با حداکثر بازدهی و اثربخشی، به تولید دانش اقدام نموده و نسبت به تأمین نیازهای دانشی جامعه اهتمام کنند (٤).

انجام فعالیت‌های علمی و پژوهشی همواره برای بسیاری از دانشجویان و پژوهشگران باتجربه و کم‌تجربه در سطوح مختلفی از اضطراب همراه است. اضطراب از شایع‌ترین مشکلات روانی در میان جوامع و یکی از نشانه‌های مهم ایجاد اختلال روان‌شناختی است (۵). این اختلال، نوعی احساس فراگیر ناخوشایند و اغلب مبهم دلواپسی است که معمولاً با علائم

دستگاه خودمختار، مثل تنگی نفس، تپش قلب، تعریق، سردرد، ناراحتی مختصر معده و بی‌قراری بروز یافته در حالت نشسته یا ایستاده همراه می‌شود (۳). اضطراب به‌عنوان پاسخی انطباقی به محرک‌های محیطی تلقی می‌شود؛ بااین‌حال، برخی از اضطراب‌ها را می‌توان بهنجار (مثل اضطرابی که بر فرآیند رشد و تحول انسان تأثیرات مثبت داشته و موجب انگیزش می‌شوند) و برخی دیگر را نابهنجار (که پیامدهای منفی بر فرآیند رشد و تحول انسان دارند و موجب عدم انطباق، عملکرد ضعیف و شکست و ناکامی می‌شوند) تلقی کرد (٦). با این‌حال، اضطراب پژوهش را با توجه به پیامدهای منفی آن می‌توان اضطرابی نابهنجار نامید. اضطراب پژوهش، نوع خاصی از اضطراب است که با نشانه‌های جسمی، شناختی و رفتاری مشخص می‌شود و زمانی تبدیل به یک مشکل می‌شود که توان فرد برای مقابله با رویدادهای ناخوشایند را به مخاطره بیندازد (۷).

اضطراب ناشی از پژوهش یکی از شایع‌ترین انواع اضطراب در آموزش عالی محسوب می‌شود که از سوی پژوهشگران تجربه می‌شود. این اضطراب عمدتاً موقعیتی یا وضعی است، یعنی در یک وضعیت و حالت خاصی ایجاد می‌گردد، نه اینکه خصیصه‌ای باشد دائمی و مربوط به روان فرد. بنابراین، می‌توان با آموزش‌های لازم، افزایش سطح توان علمی و مهارتی فرد، کاهش فشار عوامل محیطی و بهبود کیفیت آن‌ها بر مشکلات حاصل از اضطراب تا حد مطلوبی فائق آمد (۸). به‌عبارت‌دیگر، اضطراب پژوهش، هرگونه احساس ترس و پریشانی در طول فرآیند تولید علم، از انتخاب موضوع تا انتشار آن در جوامع علمی و حتی پس‌ازآن یعنی بازخوردهای دریافتی ناشی از آن از مجامع علمی را در برمی‌گیرد (۸). در سال‌های اخیر، با توجه به شیوع اضطراب در بین پژوهشگران و تأثیر آن بر عملکردهای محققان این پدیده موردتوجه قرار گفته است (۹).

اضطراب پژوهش، پدیده‌ای چندبُعدی محسوب می‌شود که شامل اضطراب‌های کتابخانه‌ای و آمار و فرایند پژوهش است (۱۰). همچنین اضطراب پژوهش را بخشی از نگرش پژوهش می‌دانند که می‌تواند بر سلامت جسمی و روانی پژوهشگران اثرگذار باشد. (۱۱). کونوکمن و همکاران در پژوهش خود، اضطراب پژوهش را شامل سه عامل عوامل موقعیتی (دانش و تجربه قبلی)، عوامل هدف‌دار (عزت‌نفس پایین در درگیری با ریاضی، آمار و پژوهش) و عوامل زیست‌محیطی (سبک یادگیری، سن، جنسیت و قومیت) می‌دانند (۱۲).

تحقیقات نشان داده که در حدود نیمی از افراد، درباره نحوه انجام پژوهش آگاهی لازم را ندارند و همین امر می‌تواند اضطراب آنان را تشدید کند. ازجمله عواملی که می‌تواند بر اضطراب پژوهش تأثیر بگذارد، عبارت از: نداشتن تجربه درزمینه پژوهش، کمبود سواد اینترنتی، دانش محدود آمار و روش تحقیق، فقدان مهارت‌های اطلاعاتی کتابخانه‌ای، تسلط اندک بر زبان انگلیسی، نداشتن مدیریت زمان به‌ویژه در دوره کارشناسی ارشد، شرایط کاری نامناسب، تمرکز بیشتر بر اتمام دوره و گرفتن نمره‌ای خوب و کمبود مهارت‌های پژوهشی است (۱۳). آل پتورک در مطالعه‌ی خود، نداشتن اعتمادبه‌نفس، احساس نگرانی در حین انجام پژوهش، عصبی شدن و تمایل نداشتن به انجام پژوهش را از رفتارهای ناشی از اضطراب پژوهش بیان کرد (١٤). اضطراب پژوهش دانشجویان تحصیلات تکمیلی یک مشکل اساسی است به این دلیل که این حالت مکانیسم پویایی در پیش‌بینی موفقیت دانشجویان را مختل می‌کند. همچنین نتایج نشان می‌دهد دانشجویان هنگامی‌که با پژوهش مواجه می‌شوند، در مورد توانایی‌های خود شک کرده و دچار اضطراب می‌شوند، درنتیجه آنان باید با کاهش اضطراب پژوهش، خود را برای انجام کارهای پژوهشی آماده کنند (۱۵). احساس اطمینان دانشجویان از توانایی‌ها و تصور آن‌ها از مهارت‌های پژوهشی از عوامل مؤثر بر پژوهش هستند، زیرا اضطراب در انجام پژوهش از عواملی است که می‌تواند در یادگیری، آموزش و تمایل به انجام پژوهش و درنتیجه مشارکت علمی بیشتر دانشجویان اختلال ایجاد کند و باعث تضعیف عملکرد، تعلل جستجوگر در جستجوی اطلاعات موردنیاز جهت انجام پژوهش، کاهش کمیت و کیفیت پژوهش، آشفتگی ذهنی، کاهش علاقه و اعتمادبه‌نفس، اتخاذ رفتارهای پژوهشی نامناسب و احتمال رها کردن پژوهش قبل از حصول نتیجه شود (١٦).

با توجه به مطالب بیان‌شده، پرداختن به مسئله اضطراب پژوهش نه‌تنها مسئله امروز بلکه یکی از مسائل آینده نیز خواهد بود و لازم است که عنایت و توجه بیشتری نسبت به این موضوع صورت گیرد. درزمینه اضطراب در سال‌های گذشته مطالعات متعددی صورت گرفته است. این تحقیقات در حوزه‌های مختلف و از جوانب مستقیم و غیرمستقیم و در ارتباط با دیگر متغیرها و بررسی عوامل مؤثر پرداخته‌اند. پراکندگی مطالعات در این حوزه از یک‌سو و رواج رویکردهای متعدد ازسوی‌دیگر، سبب شده است که چشم‌انداز و تصویر منسجمی از داده‌ها و یافته‌های علمی در حوزه اضطراب پژوهش وجود نداشته باشد؛ بنابراین لزوم کل نگری و بافت سازی از یافته‌های پژوهش‌ها دیده می‌شود؛ چرا که این در این پژوهش‌ها از زوایای مختلفی به این مساله پرداخته شده و هر پژوهشگری از دیدگاه خویش به واکاوی اضطراب پژوهش پرداخته است. از سوی دیگر روش فراترکیب به عنوان ابزار تحقق اصل یکپارچگی در علوم مختلف با تکیه بر یافته های دیگر پژوهشگران به کار گرفته می‌شود. این روش با تکیه بر ویژگی‌های انباشتگی علوم به دنبال بازتعریف و سامانمند کردن یافته‌ها است. براین اساس مقصود این است تا با ساماندهی دوباره یافته های پژوهش‌های این حوزه به شیوه‌ای نوین براساس اصول روش فراترکیب اقدام شود. از آن‌جا که این پژوهش از نوع کیفی و

اکتشافی است، فرضیه پژوهشی ندارد و هدف اصلی این پژوهش شناسایی عوامل موثر بر اضطراب پژوهش است ؛ بنابراین سوال اصلی این پـژوهش عبارت است از: عوامل موثر بر اضطراب پژوهش کدامند؟

روش بررسی

در این پژوهش از روش کیفی فراترکیب استفاده شده است. فراترکیب مشابه فراتحلیل، برای یکپارچه‌سازی چندین مطالعه و ایجاد یافته‌های جامع و تفسیری صورت می‌گیرد. این روش در مقایسه با رویکرد فراتحلیل کمی که بر داده‌های کمی ادبیات موضوع و رویکردهای آماری تکیه دارد، بر مطالعات کیفی متمرکز است. به طور کلی فراترکیب نوعی مطالعه کیفی است که از اطلاعات و یافته‌های استخراج شده از مطالعات دیگر با موضوعات مرتبط و مشابه استفاده می‌کند (۱۷).

جامعه پژوهش شامل کلیه اسناد و مدارک علمی فارسی و انگلیسی (مقالات علمی پژوهشی، پایان‌نامه‌ها و کتاب‌ها) منتشرشده درزمینه اضطراب پژوهش طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۰ می‌باشد. برای انتخاب مقالات از کلیدواژه‌های اضطراب، اضطراب پژوهش، اضطراب امتحان، اضطراب کتابخانه‌ای، اضطراب رایانه‌ای، اضطراب اینترنتی، موانع پژوهش و معادل انگلیسی واژگان شامل: Anxiety, Research Anxiety, Exam Anxiety, Library Anxiety, Computer Anxiety, Internet Anxiety، Research barriers در پایگاه‌های اطلاعاتی کتابخانه‌ها، پژوهشکده‌ها و سایت‌هایی همچون جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات تخصصی نور، مگیران، مقالات علمی همایش‌های کشور، پایگاه نشریات کشور، ایران داک، سیویلیکا، علم نت و پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی معتبر خارجی شامل Google Scholar،Science Direct ،Springer،Scopus، IEEE مورد جستجو قرار گرفت. همچنین از پارامترهای مختلفی مانند عنوان، چکیده، محتوا، دسترسی و کیفیت روش پژوهش برای ارزیابی و انتخاب مقالات استفاده شد. مقالات انتخاب شده می‌بایست به لحاظ کیفیت محتوا مورد بررسی قرار گیرند. برای این منظور از روش ارزیابی حیاتی استفاده شد. بدین منظور چک لیستی مشتمل بر ۱۰ سوال جهت بررسی دقت و اعتبار و اهمیت مقالات مورد استفاده قرار گرفت. سؤالات شامل بررسی اهداف پژوهش، منطق روش، طرح پژوهش، روش نمونه برداری، جمع آوری داده‌ها، انعکاس پذیری یا رابطه میان محقق و مشارکت کنندگان، ملاحظات اخلاقی، دقت تجزیه و تحلیل داده‌ها، بیان واضح و روشن یافته‌ها و ارزش پژوهش است. هنگام استفاده از این ابزار، مقالات مطالعه شده و برای هر مقاله به لحاظ دارا بودن ویژگی‌های بالا امتیازی بین یک تا پنج اختصاص می‌یابد. براساس مقیاس ۵۰ امتیازی کسپ (CASP)، محقق سیستم امتیازبندی خیلی خوب (۵۰-۴۱)، خوب (۴۰-۳۱)، متوسط (۳۰-۲۱)، ضعیف (۲۰-۱۱) و خیلی ضعیف پایینتر از ۱۱ را مطرح کرده و مقالات را بر اساس درجهٔ کیفی آنها دسته بندی می‌کند. بنابراین در این پژوهش تعداد ۲۴ مقاله با توجه به امتیاز بندی صورت گرفته پذیرفته شدند و مورد مطالعه قرار گرفتند.

برای دستیابی به هدف پژوهش از روش فراترکیب، مطابق با الگوی سندلوسکی و باروس استفاده شد که خلاصه این مراحل در شکل ۱ نشان داده‌شده است.

شکل ۱: گام‌های فراترکیب بر اساس روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروس

گام اول: طرح سؤال پژوهش

برای طرح سؤال تحقیق از عوامل مختلفی مانند جامعه‌ی موردمطالعه، چه چیزی، چه موقع و چگونگی روش استفاده می‌شود. در این پژوهش، این سؤال مورد واکاوی قرار گرفت: عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش کدامند؟

گام دوم: مروری نظام‌مند بر ادبیات

برای گردآوری داده‌های پـژوهش از داده‌هـای اولیـه مقـالات منتشـر شـده استفاده‌شده است. ایـن اسـناد و مـدارک شـامل تمـام پـژوهش‌هـا در زمینـه اضطراب پژوهش بوده است. در فراترکیب، متن پژوهش‌های گذشته، داده‌ها به شمار می‌رود. از بین مقالات مورد بررسی تعداد ۲۴ مقالـه نهـایی مـرتبط با پژوهش طبق شکل ۲ انتخاب شدند.

جدول ۲: اسناد بررسی‌شده برای استخراج عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش

ردیف	نویسنده یا نویسندگان	سال	نام مقاله	مجله
۱	دریاپور و همکاران (۱۸)	2020	عوامل مؤثر بر گسترش فرهنگ پژوهش در آموز ابتدایی با رویکرد پدیدارشناسی	روانشناسی مدرسه
۲	غلام پور، رستمی نژاد (۱۹)	2020	شناسایی میزان و علل اضطراب پژوهشی در دانشجویان :رویکرد آمیخته	دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی
۳	مریم خسروی، رویا پور نقی (۲۰)	2019	ابعاد اثرگذاری پژوهش- مطالعه مرور سیستماتیک	دو فصلنامه علمی دانشگاه شاهد
٤	ایمانی، معصومی، امیری (۲۱)	2019	اضطراب پژوهش و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی همدان	پژوهش در آموزش پزشکی
٥	دهقانی، عزیزیان کهن، بهتاج (۲۲)	2019	رابطهٔ قابلیت‌های پژوهشی و سواد اطلاعاتی با پیش‌بینی اضطراب پژوهش در بین دانشجویان تربیت‌بدنی	رویکردی نو در مدیریت ورزشی
٦	رضوی پور و همکاران (۲۳)	2019	بررسی انگیزش، موانع و مشکلات پژوهش در اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۸	مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۷	احمدی و همکاران (۲٤)	2019	بررسی میزان اضطراب پژوهش و شناسایی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران	مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین
۸	شیربیگ، نعمتی، ساعدی (۲٥)	2019	درک مفهوم پژوهشگری از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی	راهبرد فرهنگ
۹	زاهد بابلان و همکاران (۲٦)	2018	رابطه سواد اطلاعاتی و مدیریت زمان با اضطراب پژوهش	فصلنامه توسعه حرفه‌ای معلم
۱۰	عابدی (۲۷)	2017	رابطه میان اضطراب پژوهش با خودکارآمدی دانشجویان	پایان‌نامه
۱۱	غلامی، مهرام، کارشکی (۱۳)	2017	ساخت و اعتبار یابی مقیاس اضطراب از پژوهش برای دانشجویان	مجله رون پزشکی و روانشناسی بالینی ایران
۱۲	رمزپور، نظری، مکوندی (۲۸)	2017	تعیین عوامل مرتبط با اضطراب پژوهشی اعضای هیئت‌علمی گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه‌های ایران	مجله علم‌سنجی کاسپین
۱۳	صفدری و همکاران (۲۹)	2016	موانع پژوهش در علوم پزشکی از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی	مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
۱٤	فضل‌اللهی، نوروزی، ملکی (۳۰)	2012	بررسی عوامل بازدارنده مؤثر بر پژوهش‌های فرهنگیان	پژوهش در برنامه‌ریزی درسی
۱٥	محمدامین عرفان منش (۸)	2008	اضطراب پژوهش و دلایل بروز آن در پژوهشگران و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها – بررسی متون	فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات
۱٦	Sarah Jarrin & David Finn (۳۱)	2019	Optogenetics and its application in pain and anxiety research	Neuroscience and Biobehavioral Reviews
۱۷	England, Brigati, Schussler & Chen(۱٥)	2019	Student Anxiety and Perception of Difficulty Impact Performance and Persistence in Introductory Biology Courses.	CBE—Life Sciences Education
۱۸	Cooper, Downing& Brownell (۹)	2018	The influence of active learning practices on student anxiety in large-enrollment college science classrooms. International Journal of STEM Education	
۱۹	Merç (۱۰)	2016	Research Anxiety among Turkish Graduate ELT Students.	*Current Issues in Education*
۲۰	Alpturk Akcoltekin(۱٤)	2015	High school students' time management skills in relation to research anxiety	*Educational Research and Reviews*
۲۱	Konokman,Yelken & Yokuş (۱۲)	2015	Candidates' Research Qualifications Preschool Teacher and Anxiety Level towards Research	Eurasian Journal of Educational Research
۲۲	Brinkman SN, Hartsell-Gundy(۳۲)	2012	Buildingtrust to relieve graduate student research anxiety.	Public Services Quarterly
۲۳	Prima Vitasari (۳۳)	2010	A Research for Identifying Study Anxiety Sources among University Students	International Education Studies
۲٤	Kotrlik & Higgins(۳٤)	2006	Factors Associated with Research Anxiety of University Human Resource Education Faculty	*Career and Technical Education Research*

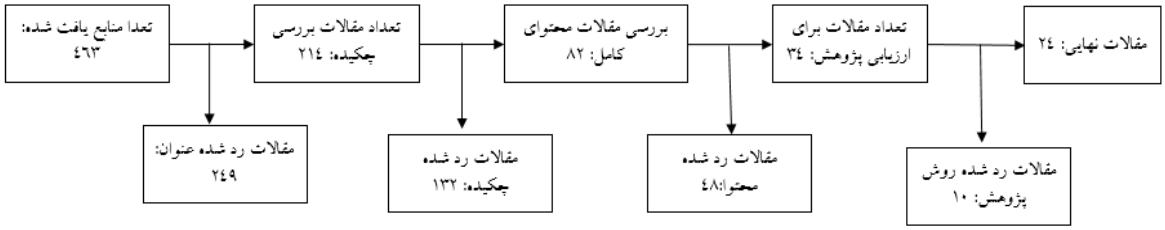

شکل ۲: شمای ساده از فرایند جستجو و انتخاب مقالات نهایی مرتبط با موضوع

گام سوم: جستجو و انتخاب متون مناسب

در آغاز فرایند جست‌وجو، لازم است مشخص شود که آیا مقالات دریافتی حاصل از جستجو، متناسب با سؤال پژوهش است یا خیر. برای رسیدن به این هدف، جستجو و جمع‌آوری مقالات توسط دو نفر از اعضای گروه صورت گرفت و مقالات اولیه استخراج شدند. سپس مقالات استخراج شده با توجه به توافق و تایید محققین چندین بار مورد بررسی و بازبینی قرار گرفت. در این مرحله از بررسی و پالایش مقالات ٤٣٩ مقاله رد شد چرا که عنوان آن‌ها بر مسئله و متغیرهای پژوهش حاضر منطبق نبود. ٢٤٩ مقاله بر اساس رد شد و ١٣٢ مقاله هم بر اساس چکیده رد شد و ٤٨ مقاله نیز بر اساس محتوا از فرایند تحلیل کنار گذاشته‌شده و در آخرسر هم ١٠ مقاله بر اساس روش پژوهش رد شد. درنهایت ٢٤ مقاله به‌عنوان مقاله نهایی منتخب مورد استفاده قرار گرفتند. منابع استفاده شده برای استخراج شناسه‌ها در جدول شماره ٢ نشان داده شده است.

گام چهارم: استخراج اطلاعات پژوهش

در این مرحله، محتوای مقالات توسط محققان حاضر مورد بررسی دقیق قرار گرفت و کدهایی که ارتباط با واژه‌های کلیدی داشتند، انتخاب و بر اساس آن‌ها مفاهیم و مقوله‌ها شکل گرفت. از بین مقالات انتخاب‌شده تعداد ٢٨٩ کد استخراج شد. به علت تکراری بودن بعضی از کدها در مقالات انتخاب‌شده کدهای تکراری حذف شد که تعداد ١٠٣ کد مورداستفاده قرار گرفت. کدهای استخراج‌شده پس از پالایش و بررسی دقیق محققان و با توجه به تشابهات و اشتراکات بعضی از این مقولات با یکدیگر، مقوله‌بندی نهایی صورت گرفت که این مفاهیم در ١٣ مقوله و دو مؤلفه اصلی قرار گرفتند.

گام پنجم: تجزیه‌وتحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی

پژوهشگر در طول تجزیه‌وتحلیل، موضوعاتی را جستجو می‌کند که در میان مطالعه‌های موجود در فراترکیب پدیدار شده است. این مورد به‌عنوان بررسی موضوعی شناخته می‌شود (١٨). بدین‌صورت که پژوهشگر ابتدا تمام عوامل استخراج‌شده از مطالعات را کد در نظر می‌گیرد و سپس با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از این کدها، آن‌ها را در یک مفهوم مشابه دسته‌بندی می‌کند. به‌این‌ترتیب مفاهیم (مضمون‌های) پژوهش شکل داده می‌شود. سپس مفاهیم مشابه در مقولات تبیین‌کننده دسته‌بندی گردید و با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA 2020 عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش در قالب مؤلفه‌های اصلی پژوهش شناسایی شود.

درنهایت، شبکه عوامل تأثیرگذاری بر اضطراب پژوهش در شکل زیر ارائه‌شده است.

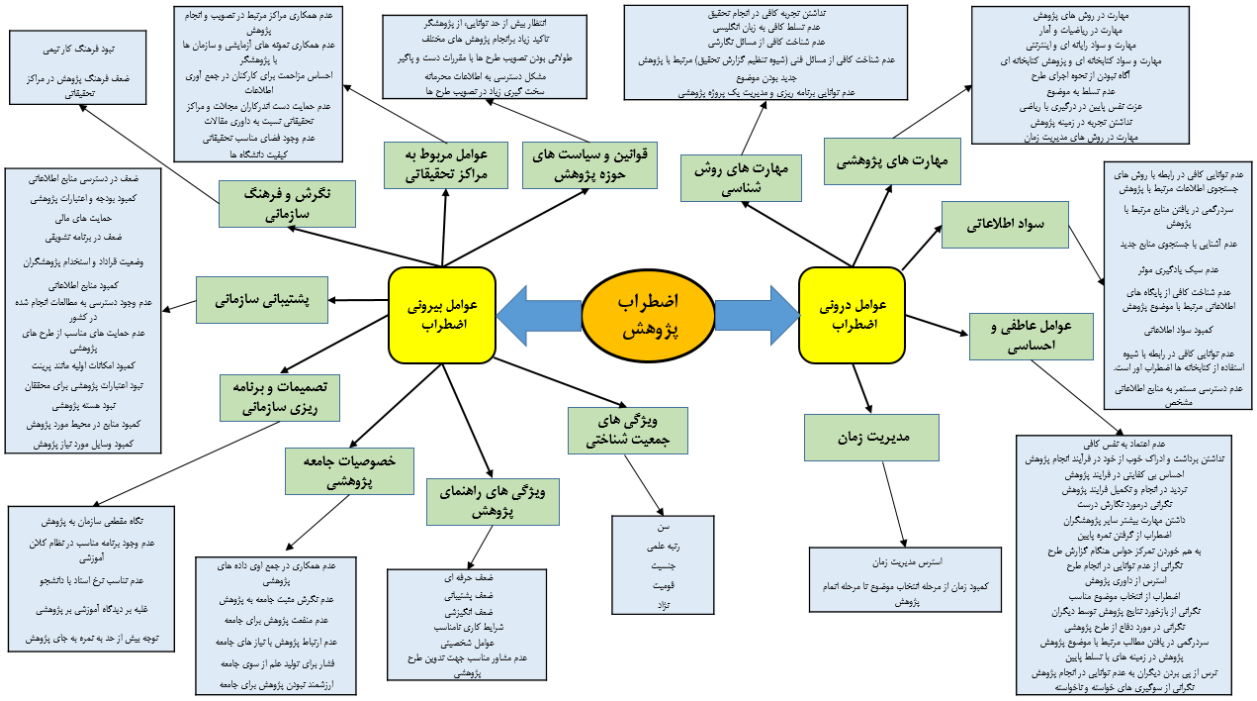

شکل ۳: مدل نهایی عوامل مؤثر اضطراب پژوهش

گام ششم: کنترل کیفیت

در این مرحله محققین برای کنترل کیفیت مفاهیم استخراج شده، منابع انتخاب شده و کدهای استخراج شده را در اختیار ۸ نفر از اساتید متخصصان علوم تربیتی و روانشناسی قرار دادند تا آن‌ها نیز در مورد کیفیت منابع و کدهای استخراجی نظرات خود را بیان کنند. بعد از بررسی دقیق متخصصان ٦ نفر از آن‌ها در مورد مقوله‌های استخراج شده اتفاق نظر داشته و کدهای استخراجی را مورد تایید قرار دادند. بنابراین می‌توان گفت که بین متخصصان و پژوهشگران ٦ توافق و ۲ عدم توافق وجود دارد که با محاسبه ضریب پایایی آن معادل ۷۵ درصد توافق وجود دارد. از آن‌جا که میزان ضریب پایایی بدست آمده بیشتر از ۰/٦ می‌باشد، در نتیجه می‌توان گفت که ابزار مورد استفاده برای استخراج کدها از پایایی خوبی برخوردار است.

بر اساس نظر سندلوسکی و باروسو (۳۵) در پژوهش‌های فراترکیب کیفی، روایی توصیفی یعنی تشخیص تمامی گزارش‌های تحقیقات مرتبط با موضوع و شناسایی و توصیف اطلاعات هر کدام از گزارش‌های موجود در مطالعه. روایی تفسیری در پژوهش‌های فراترکیب کیفی مربوط به پژوهشگران ثانوی است که گزارش‌های موجود در مطالعه را جمع‌بندی کرده و می‌نگارند. روایی نظری در فراترکیب، در درجه اول به اعتبار روش‌هایی برمی‌گردد که برای ایجاد یکپارچگی نتایج در پیش‌گرفته شده است و در گام بعد به یکپارچگی خود نتایج یا به عبارتی تفسیر محقق از یافته‌های پژوهشگران پیشین می‌پردازد (۱۸). در این پژوهش برای روایی توصیفی سعی شده است حتی‌الامکان بیشترین تعداد مقاله‌های داخلی و خارجی مرتبط به زبان‌های فارسی و انگلیسی شناسایی و گردآوری شود. درنهایت برای روایی نظری سعی شده است تا پژوهش‌هایی مورد استفاده قرار گیرد که از اعتبار علمی بالایی به‌ویژه ازنظر ارجاع مقالات علمی، برخوردار باشند.

گام هفتم: ارائه یافته‌ها

بر مبنای بررسی نظام‌مند مقالات ٤٦۳ مقاله داخلی و خارجی و درنهایت انتخاب و بررسی نهایی ۲٤ اثر، ۱۰۳ کد استخراج شد. خروجی این فرایند، شناسایی و دسته‌بندی آن‌ها در قالب ۱۳ مقوله فرعی و جایگیری آن‌ها در ۲ مقوله اصلی اضطراب پژوهش بود.

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده در این پژوهش، از مهم‌ترین عوامل اضطراب پژوهش عوامل درونی و عوامل بیرونی اضطراب هستند. عوامل درونی به عواملی که برآمده از درون فرد است و به خود فرد ارتباط دارد، اشاره می‌کند و عوامل بیرونی از محیط فرد نشات می‌گیرد و در اختیار خود فرد نیست. عوامل درونی در اضطراب پژوهش در این تحقیق مشتمل بر مؤلفه‌هایی چون مهارت‌های روش‌شناسی، مهارت پژوهشی، سواد اطلاعاتی، عوامل عاطفی و احساسی و مدیریت زمان است. عوامل بیرونی مؤلفه‌های چون قوانین و سیاست‌های حوزه پژوهش، عوامل مربوط به مراکز تحقیقاتی، نگرش و فرهنگ سازمانی، پشتیبانی سازمانی، تصمیمات

و برنامه‌ریزی سازمانی، خصوصیات جامعه پژوهشی، ویژگی‌های جمعیت-شناختی و ویژگی‌های راهنمای پژوهش را شامل می‌شود.

بحث

اضطراب در انجام پژوهش می‌تواند از جهات گوناگون بر عملکرد پژوهشگران تأثیر منفی داشته باشد؛ ممکن است کمیت و کیفیت تولیدات علمی آن‌ها را کاهش دهد، باعث ایجاد فرسودگی شغلی و عدم رضایت شغلی شود، بر زندگی شخصی پژوهشگران تأثیرگذار باشد و یا حتی سلامت آن‌ها را تهدید کند. اضطراب حالتی است که فرد بیش از اندازه درباره وقوع رخدادی درآینده نگران و ناراحت است و این احساس باعث واکنش‌های منفی مانند ترس و نگرانی می‌شود. پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل جامع عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش با رویکرد فراترکیب انجام شده است. این پژوهش یکی از اولین پژوهش‌هایی است که به صورت جامع و گسترده به شناسایی و تبیین عوامل موثر بر اضطراب پژوهش از طریق ترکیب مطالعات انجام شده، پرداخته است و یافته های تازه‌ای در مورد بهداشت روانی افراد ارائه نموده است که می‌تواند در نحوه تصمیم‌گیری مدیران آموزش عالی مؤثر باشد. یافته های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که عوامل موثر بر اضطراب پژوهش از دو عامل کلی عوامل درونی و عوامل بیرونی تشکیل شده است. در زیر هر یک از عوامل موثر بر اضطراب پژوهش مورد بحث و بررسی قرارگرفته است.

عوامل بیرونی: عوامل بیرونی اضطراب پژوهش از محیط بیرونی فرد نشات می‌گیرد و در اختیار خود فرد نیست. عوامل بیرونی مؤلفه‌های چون قوانین و سیاست‌های حوزه پژوهش، عوامل مربوط به مراکز تحقیقاتی، نگرش و فرهنگ سازمانی، پشتیبانی سازمانی، تصمیمات و برنامه‌ریزی سازمانی، جامعه پژوهشی و ویژگی‌های راهنمای پژوهش را شامل می‌شود. نتایج این قسمت از یافته ها با پژوهش های کاواکامی (۳۶)، مکلین (۳۷)، اشلی (۳۸)، غلامی، مهرام و کارشکی (۱۳)، پورنقی و خسروی (۲۰)، ایمانی، معصومی و امیری (۲۱)، احمدی و همکاران (۲٤)، غلام پور و رستمی نژاد (۱۹)، صفدری و همکاران (۲۹)، رومزپور، نظری و مکوندی (۲۸)، عرقان منش و دیدگاه (۸)، همخوانی داشت و آنان نیز به یافته‌هایی در راستای این عوامل اشاره داشتند.

قوانین و سیاست های حوزه پژوهش می‌تواند باعث به وجود آمدن اضطراب شود؛ از جمله این عوامل می‌توان به سخت‌گیری‌های زیاد در امر تصویب موضوعات و زمانبر بودن تصویب طرح‌های پژوهشی و مقررات دست و پاگیر آن اشاره نمود. همچنین عوامل مربوطه به مراکز تحقیقاتی که همکاری لازم را با محقق ندارند و نمونه ها و فضای تحقیقاتی مورد نیاز را در اختیار پژوهشگر قرار نمی‌دهند، یا فاقد امکانات لازم و کیفیت مناسب جهت کمک در امر پژوهش می‌باشند باعث به وجود آمدن اضطراب پژوهش در فرد می‌شوند. عدم پشتیبانی‌های لازم مانند عدم حمایت های مالی، نبود برنامه تشویقی مناسب، کمبود امکانات اولیه، نبود هسته پژوهشی و کمبود منابع در محیط مورد پژوهش، تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های سطوح مختلف سازمانی مانند عدم برنامه‌ریزی درست در نظام کلان آموزشی، عدم تناسب نرخ استاد با دانشجو و غلبه دیدگاه آموزشی بر پژوهشی نیز از عوامل بیرونی اضطراب به شمار می آیند. جامعه پژوهشی نیز می‌تواند باعث اضطراب محقق شود. عدم همکاری افراد با محقق در جمع‌آوری اطلاعات درست، نگرش منفی جامعه نسبت به پژوهش، عدم ارتباط پژوهش با نیازهای جامعه و نداشتن منفعت پژوهش‌های انجام شده برای افراد جامعه می‌تواند در بدست آوردن اطلاعات درست تاثیر مستقیمی داشته باشد که این امر باعث به وجود آمدن اضطراب در پژوهشگر می‌شود. خصوصیات جامعه شناسی افراد مانند جنسیت، رتبه علمی، سن، قومیت و نژاد نیز از عوامل موثر بر اضطراب می باشد. پژوهشگری که در بین افرادی با جنس مخالف و سنین مختلف در حال انجام تحقیق می‌باشد و از قومیت ها و نژادهای متفاوتی نسبت به جامعه پژوهش برخوردار هستند اضطراب بیشتری را تجربه می-کنند. هر اندازه میزان راهنمایی و پشتیبانی از پژوهش بیشتر باشد و انگیزه لازم را در محققان به وجود آوردند، مشاوه مناسب در اختیار محقق جهت تدوین طرح پژوهشی در اختیار پژوهشگر قرار دهند و از نظر علمی اساتید راهنما و مشاور از سطح علمی بالاتری برخوردار باشد میزان اضطراب پژوهشگر کمتر می‌شود.

عوامل درونی: عوامل درونی به عواملی که برآمده از درون فرد است و به خود فرد ارتباط دارد، اشاره می‌کند. عوامل درونی اضطراب پژوهش مشتمل بر مؤلفه‌هایی چون مهارت‌های روش‌شناسی، مهارت پژوهشی، سواد اطلاعاتی، عوامل عاطفی و احساسی و مدیریت زمان است. نتایج این قسمت از یافته ها با پژوهش‌های مکلین (۳۷)، اشلی (۳۸)، عابدی (۲۷)، دهقانی، عزیزیان‌کهن و بهتاج (۲۲)، غلامی، مهرام و کارشکی (۱۳)، پورنقی و خسروی (۲۰)، ایمانی، معصومی و امیری (۲۱)، غلام پور و رستمی نژاد (۱۹)، صفدری و همکاران (۲۹)، رومزپور، نظری و مکوندی (۲۸)، عرقان منش و دیدگاه (۸)، همخوانی داشت و آنان نیز به یافته‌هایی در راستای این بخش اشاره داشتند. در تبیین عوامل درونی موثر بر اضطراب پژوهش می‌توان گفت هرچه افراد از نظر سواد، مهارت پژوهشی و مدیریت زمان در حد بالایی قرار داشته باشند به همان اندازه می‌توانند مشکلات خود در حوزه کارهای پژوهشی را بهتر مدیریت کنند و دچار اضطراب کمتری شوند، زیرا اضطراب در پژوهش بازده کاری افراد را کاهش می‌دهد و افراد را دچار آشفتگی روانی می‌کند. بنابراین در این

راستا باید به افراد دانش و مهارت های گوناگون مرتبط با پژوهش ارائه شود و آنها را برای برعهده گرفتن نقش ها و مسئولیت های زندگی واقعی آماده کرد. در مورد مهارت‌های روش‌شناسی محققین می‌توان بیان نمود که هر چه پژوهشگر از تجربه کافی در انجام تحقیق برخوردار باشد و شناخت و تسلط کافی در مورد موضوعات تحقیقاتی داشته باشد از مهارت های بالاتری برخوردار بوده که این مساله باعث می‌شود اضطراب او در امر پژوهش کمتر گردد. همچنین مهارت های پژوهشی مانند عدم توانایی استفاده از رایانه، مهارت و سواد اینترنتی، مهارت و سواد کتابخانه‌ای و عدم برنامه‌ریزی و مدیریت پروژه می‌تواند در افزایش اضطراب نقش داشته باشند. عوامل عاطفی و احساسی محقق نیز در میزان اضطراب او نقش مهمی می‌تواند داشته باشد. هنگامی که محقق از اعتماد به نفس کافی برخوردار نیست و در انجام پژوهش احساس بی‌کفایتی می‌کند، از سوگیری‌های ناخواسته نگران است و ادراک و برداشت خوبی از خود در انجام پژوهش ندارد از اضطراب بیشتری رنج می‌برد. مدیریت زمان یکی دیگر از عوامل درونی موثر بر ایجاد اضطراب در بین محققان است که محقق در طول انجام پژوهش استرس کمبود وقت از آغاز تا پایان کار را دارد که این امر بر کیفیت پژوهش تاثیر گذاشته و باعث ایجاد اضطراب در فرد می‌شود.

اگرچه در مطالعه حاضر تلاش شده است تا درک بهتری از اضطراب پژوهش صورت گیرد، اما یافته های این پژوهش علیرغم تعداد کافی نمونه‌گیری ممکن است در شناسایی دقیق سطوح مختلف اضطراب تحقیق با توجه به ویژگی‌های خاص و خصوصیات شخصی افراد دچار اشکالاتی باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری که بتواند مولفه‌های مختلف اضطراب را در سطوح گوناگون و مکان‌های مختلف و با توجه به تمامی ویژگی‌های شخصیتی افراد انجام‌گیرد. همچنین‌درجهت‌کاهش اضطراب پژوهش پیشنهادمی‌شود اساتید به پژوهش‌های‌دانشجویی‌بیشتر اهمیت داده و مانع از پراکنده‌کاری واضطراب دانشجویان‌در طول‌تحصیل شوند.

نتیجه‌گیری

بر مبنای تحلیل و بررسی های صورت گرفته در پژوهش حاضر، اضطراب می‌تواند بر بهره‌وری محققان اثرات منفی داشته باشد و از این طریق عدم پیشرفت پژوهشگران را به همراه داشته باشد. آشکار است که با تداوم چنین شرایطی و عدم توجه به عوامل اضطراب، توان تولیدات علمی در نظام آموزشی دچار رکود شده و سبب می‌شود تا افراد نتوانند به ایفای کارکردهای خود یعنی تحقیق و پژوهش در جامعه به درستی ادامه دهند.

به طور خلاصه نتایج این پژوهش نشان داد که در بین پژوهشگران سطوح مختلفی از اضطراب مشاهده می‌شود. همچنین اضطراب پژوهش می تواند تحت تاثیر عوامل مختلف درونی و بیرونی قرار گیرد و کاهش و یا افزایش هر کدام از این عوامل می‌تواند بر کیفیت نتایج پژوهش تاثیر مستقیم و غیر مستقیم داشته باشد. با توجه به شناسایی عوامل مؤثر می‌توان برخی از این عوامل به‌خصوص عوامل درونی که مربوط به خود فرد می‌باشد را با آموزش و شناسایی منشأ اضطراب پژوهش تا حدودی کنترل نمود. از این رو می‌توان با آموزش و بازآموزی مهارت‌های پژوهش، آموزش مهارت‌های مدیریت اضطراب و همچنین حمایت‌های مالی و سازمانی به‌منظور کاهش یا رفع اضطراب پژوهش در راستای ارتقاء سطح کمّی و کیفی تولیدات علمی پژوهشگران اقدام نمود.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از کلیه‌ی اساتید و پژوهشگرانی که در این پژوهش ما را یاری رساندند، کمال تشکر را داریم. این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی مصوب دانشگاه محقق اردبیلی می‌باشد.

تضاد منافع: پژوهشگران در هیچ‌یک از مراحل تحقیق تضاد منافعی نداشته‌اند.

References

1. Salmanzadeh Mamghani D, Kardan Halvaei J, Yasinzadeh M. Investigating the research motivation factors of male and female high school and middle school students in Azarshahr and Mamqan regions from the perspective of teachers and students. *First National Conference on Educational Sciences and Psychology.* 2014.

2. Karimian Z, Sabbag hian Z, Saleh Sedqpour B. An Investigation of Research and Knowledge Production Obstacles and Challenges in Medical Universities. *Iran High Educ.* 2011; 3(4), 35.

3. Salehi I, Mosalman, M. The relationshipbetween religious attitudes and depression, anxietyand stress in students of Guilan University. *J Relig Health.* 2015; 3(1): 26-37.

4. Sabirova E G, Zakirova V G. Formation of pupils` research skills ininformation and educational environment of elementary school. *Soc Behav Sci.* 2015; 191:1139-1142.

5. Garber J, Weersing VR. Comorbidity ofanxiety and depression in youth: Implications fortreatment and prevention. *Clin Psychol.* 2010; 17 (4):293-306.

6. Afshari A, Hashemi Z . The Relationship between Anxiety Sensitivity and Metacognitive Beliefs and Test Anxiety among Students. *Journal of School Psychology.* 2019; 8(1): 7-25.

7. Latas M, Pantic M, Obradovic D. Analysis of test anxiety in medical students. *Med Pregl.* 2010; 63(11-12): 863-866.

8. Erfanmanesh MA, Didegah F. Researchers and Faculty Members' Research Anxiety and its Causes Literature Review. *NASTINFO.* 2012; 23(1): 58-72.

9. Cooper K M, Downing V. R, Brownell S E. The influence of active learning practices on student anxiety in large-enrollment college science classrooms. *Int J Stem Educ.* 2018; 5(23):1-15.

10. Merç A. Research Anxiety among Turkish Graduate ELT Students. *Curr Issues Educ.* 2016; 19(1): 1-15.

11. Bolin BL, Lee KH, Glen Maye LF, Yoon DP. Impact of research orientation on attitudes toward research of social work students. *J Soc Work Educ.* 2012; 48(2): 223-43

12. Konokman GY, Yelken T, Yokuş G. Preschool teacher candidates' research qualifications and anxiety level towards research. *Eurasian J Educ Res.* 2015;15(60):57–74.

13. Gholami Booreng F, Mahram B, Kareshki H. Construction and Validation of a Scale of Research Anxiety for Students. *IJPCP.* 2017; 23 (1):78-93.

14. Alpturk A. High school students time management skills in relation to research anxiety. *Educ Res Rev.*.2015; 10(16): 2241–2249

15. England B.J, Brigati J.R, Schussler E, Chen M.M. Student Anxiety and Perception of Difficulty Impact Performance and Persistence in Introductory Biology Courses. *CBE Life Sci Educ.* 2019; 18(2): 1-13.

16. Lev EL, Kolassa J, Bakken LL. Faculty mentors' and students'perceptions of students' research self-efficacy. *Nurse Educ Today.* 2010; 30(2):74-169.

17. Zimmer L. Qualitative meta-synthesis: a question of dialoguing with texts. *J Adv Nurs.* 2006. 53(3): 311-318.

18. Daryapour E, Dortaj F, Abbaspour A, Saadipour E, Delavar, A. Effective factors on developing research culture in elementary education: study with the phenomenology approach. *J Sch Psychol.* 2020; 9(1): 30-53

19. Gholampour M, Rostaminejad M. Research Anxiety in University Students: A Mixed Approach (Case study: The Faculty of Psychology and Educational Sciences, Birjand University). *J High Educ Curric Stud.* 2020;11(21): 139-162.

20. Khosravi M, Pournaghi R . Dimensions of Research Impact: A Sys-tematic Review. *J Scie Res.* 2019; 5(9): 203-224

21. Imani S, Masomi L, Amiri M.R. Research Anxiety and its related factors among Graduate Students in Hamedan University of Medical Sciences. *Res Med Edu* .2019; 10(4): 12-22.

22. Dehghani M, Azizian N, Behtaj A. The Relationship between Research Capabilities and Information Literacy with Predicting Research Anxiety among Physical Education Students. ***NASS.*** 2019; 7 (24): 39-50

23. Razavipour M, Shafizad M, Hedayatizadeh Omran A, Alizadeh Navaei R, Shayesteh Azar M, Mohammadnezhad F, Khosravi S, Hosseini S H, Hasannezhad Reskati M. Motivation and Barriers to Research Activities in Clinical Professors in Mazandaran University of Medical Sciences .*J Mazandaran Univ Med Sci.* 2019; 30(189): 85-94.

24. Ahmadi M, Taheri A, Yousefianzadeh O, Salmani H, Seifi Z. Surveying the level of the research anxiety and identifying its related factors in PhD students at Iran University of Medical Sciences. *J Mod Med Inf Sci.* 2010; 5(2): 21-30.

25. Shirbagi N, Nemati S, Saaedi R. Perceiving the Concept of Scholarship from the Faculty Members' Viewpoint: A Mixed Method Study. *Strateg Cult.* 2019; 12(45): 29-60.

26. Zahed Babelan A, Hasani M. Relationship between informational literacy and time management with research anxiety in reseacher teachers. *J Acad Librariansh Inf Res.* 2018; 52(1): 57-83.

27. Abedi Z. The relationship between research anxiety and self-efficacy of graduate students of Ferdowsi University of Mashhad; *Master Thesis; Mashhad Ferdowsi University.*2017.

28. Romezpoor M, Nazari N, Makvandi F. Factors Associated with the Research Anxiety among Faculties of Knowledge

and Information Science Departments of Iranian Universities. *Caspian J Intern Med.* 2017; 4(1): 17-25.

29. Safdari R, Ghazisaeidi M, Ehtesham H, Robiaty M, Ziaee N. Barriers to Research in Medical Sciences from the Viewpoints of Faculty Members of Birjand University of Medical Sciences in 2012. *J Rafsanjan Univ Med Sci.* 2016; 15 (6): 515-526.

30. Fazllolahi Ghomayshi S, Norouzi A A, Maleki Tavana M. Investigating the barriers affecting cultural researchers' research. *J Res Curric Plan.* 2012; 9 (32): 108-122

31. Jarrin S, Finn DP. Optogenetics and its application in pain and anxiety research. *Neurosci Biobehav Rev.* 2019; 105: 200-211.

32. Brinkman SN, Hartsell-Gundy AA. Buildingtrust to relieve graduate student research anxiety. *Public Serv Q.* 2012; 8(1):26–39.

33. Prima Vitasari M, Abdul Wahab A O , Muhammad A . A research for identifying study anxiety sources among university students. *J Stud Int Educ.* 2010; 3(2): 189-196.

34. Higgins CC, Kotrlik JW. Factors Associated with Research Anxiety of University Human Resource Education Faculty. *Career Tech Educ Res J.* 2006; 31(3): 175-99.

35. Sandelowski M, Barros J. Handbook for synthesizing qualitative research, Springer publishing company Inc. *Springer publishing company, New York.*2007.

36. Kawakami R. Source of stress among faculty of higher education. *Master's theses. San Jose State University, California.* 2006.

37. McLean J. Forgotten faculty: Stress and job satisfaction among distance educators. *PhD dissertation. Capella University, Minnesota.* 2006.

38. Ashley OG. Faculty stress and health practices: Stress among higher education seventh-day adventist faculty who practice NEWSTART health principles. *PhD dissertation, Walden University, Minnesota.* 2004.

Khaleghkhah A, Toosi D, Kazemi S, Javidpoor M. Presentinga Comprehensive Model of Factors Affecting Research Anxiety with Meta-synthesis Approach. J Med Educ Dev. 2021; 14 (41) :50-59